ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ

УДК 159.964.21(075.8)

П86

Рекомендовано до друку Вченою радою

Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

(протокол № 16 від 25.06.19 р.)

Рецензенти:

Андрющенко Т. А. – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри професійного розвитку педагогів комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Іщенко Л. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки розвитку дитини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Любченко І. І. – кандидат педагогічних наук, голова циклової комісії методик дошкільної освіти, КВНЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний коледж».

П86 **Психологія** конфлікту: навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Дошкільна освіта» / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини, Ф-т дошкільної та спеціальної освіти, Каф. психолгії та педагогіки розвитку дитини; уклад. Н. П. Кравчук. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. – 191 с.

У навчально-методичному посібнику висвітлено особливості психологічної проблеми конфліктів у суспільній практиці та науці, види конфліктів, психологічні підходи до їх розуміння, аналіз взаємодії людей у конфліктних ситуаціях, особливості переживання людиною конфліктів, закономірності реакції людей на складні ситуації в спілкуванні, переговорні моделі вирішення конфліктів, психологічна допомога людям під час виникнення конфліктів.

Викладання навчального матеріалу має проблемно-дослідницький характер, що дає змогу студентові не лише розширювати свої уявлення про психологію конфлікту, а й активізувати свою пізнавальну діяльність.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, магістрантів вищих педагогічних навчальних закладів, вихователів закладів дошкільної освіти.

УДК 159.964.21(075.8)

©Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 6
Розділ І. Інформаційний опис навчальної дисципліни 8
Пояснювальна записка.....8
Програма навчальної дисципліни.....10
Структура навчальної дисципліни.....11
Розділ ІІ. Методичне забезпечення вивчення навчальної дисципліни....14
2.1. Сучасний стан і тенденції розвитку психології конфлікту.....14
Тема 1. Конфлікт: загальна характеристика та історія виникнення. Функції та сигнали конфліктів.....14
1. Предмет та методи психології конфлікту.....14
2. Визначення конфлікту та його психологічний зміст.....27
3. Функції конфліктів. Позитивна та негативна сторона конфліктів.28
Тема 2. Причини та особистісні передумови виникнення конфліктів. Структура конфліктів.....31
1. Фактори виникнення та ескалації конфліктів.....31
2. Основні фази та етапи виникнення і розвитку конфліктів (структура конфлікту).....34
3. Ескалація конфлікту та її особливості.....37
4. Фази завершення та усвідомлення конфліктів.....38
Тема 3. Типологія та динаміка конфліктів. Конфліктність особистості.....39
1. Класифікації конфліктів.....40
2. Внутрішні конфлікти. Міжособистісні та групові конфлікти.....44
3. Поняття «конфліктність» та його визначення. Передумови виникнення та розвитку.....57
4. Конфліктна особистість та конфліктні типи поведінки.....60
Тема 4. Прогнозування та попередження конфліктів. Психологічна просвіта..... 65
1. Психологічні умови та прийоми попередження конфліктів.....65
2. Конфліктогени спілкування, їх види та особливості.....68
3. Культура спілкування й поведінки як психологічний чинник психопрофілактики конфліктів.....71
Тема 5. Вирішення конфлікту: методи, стратегії, тактики.....77
1. Форми завершення конфліктів.....77
2. Особливості візуалізації як психотехнології вирішення конфліктів.....81
3. Медіація як сучасна психотехнологія вирішення конфліктів.....83
4. Психологія переговорного процесу вирішення (розв'язання) конфліктів.....87
Тема 6. Мистецтво як засіб психологічного захисту особистості в конфлікті.....94
1. Арт-терапія як метод психологічної корекції емоційно-

особистісних проблем учасників конфлікту. Конфлікт як мистецтвознавчий феномен.....94
2. Музико-терапія як метод психокорекції емоційних станів особистості у конфлікті.....96
3. Бібліотерапія як психотерапевтичний метод подолання конфліктів. Вигадування історій як метод переструктурування конфліктної ситуації.....100
4 Вигадування історій як метод переструктурування конфліктної ситуації.....101
5 Казкотерапія як метод психологічного захисту та пошуку шляхів подолання конфлікту.....103
6. Танцювальна терапія як метод психологічного захисту особистості в конфлікті.....104
7. Проективний малюнок як метод психологічної діагностики та формування конфліктологічної компетентності учасників конфлікту..107
8. Психодрама як метод самопізнання й психологічної корекції негативних емоційних проявів у конфлікті.....112
9. Лялькотерапія як метод психокорекції особистості в конфлікті..121
2.2.Методичні рекомендації до практичних занять.....125
Теми і плани практичних занять 126
Методичні рекомендації до організації самостійної роботи.....133
2.3. Завдання для самостійної роботи 135
2.4.Методичні рекомендації до виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань. Тематика індивідуальних навчально-дослідницьких завдань.....136
2.5. Засоби діагностики навчальних досягнень студентів та контролю знань.....139
Глосарій 152
Рекомендована література.....163
Додатки.....166

Навчальне видання

Н. П. КРАВЧУК

ПСИХОЛОГІЯ КОНФЛІКТУ

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 16.05.2019 р. Формат 60х84/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 11,10
Тираж 100 прим. Замовлення № 1212

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19, вул. Садова, 2
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 3-51-33, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com
vizavisadova@gmail.com